

4. 6. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zastavení výkonu rozhodnutí pro zásadní vady exekučního titulu

V posledních měsících se Ústavní soud opakovaně vyjádřil k problematice zastavení exekučních řízení vedených na majetek dlužníků v postavení spotřebitelů z důvodu zásadních vad exekučních titulů spočívajících v jejich rozporu s dobrými mravy, principy právního státu či vedení ke zjevné nespravedlnosti.

V nedávném nálezu sp. zn. III. ÚS 4129/18 ze dne 26. února 2019 Ústavní soud zrušil rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem, jako odvolacího soudu, kterým bylo rozhodnuto o zamítnutí návrhu na zastavení exekuce podaného dlužníkem v postavení spotřebitele. Ústavní soud v návaznosti na své předchozí nálezy[1] vyslovil, že není přijatelné, aby se případné soudní ochrany dostávalo nebankovním společnostem poskytujícím úvěry spotřebitelům, které evidentně poškozují práva svých klientů. Současně jednoznačně vymezil povinnost poskytovatele úvěru prověřit spotřebitelovu schopnost splatit plánovaný úvěr.

Další nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3194/18 ze dne 1. dubna 2019 na shora uvedený nálezu částečně navazuje a dále rozvíjí některé otázky ve vztahu ke spotřebitelským úvěrům. V předmětném řízení byla projednávána otázka zastavení exekuce vedené pro dlužnou částku ve výši 25.000,- Kč s úroky z prodlení ve výši 1 % denně z dlužné částky od 2. května 2009 do zaplacení. Dle tvrzení stěžovatele měla ke dni podání ústavní stížnosti výše úroků z prodlení činit částku přesahující 900.000,- Kč. Ústavní soud uzavřel, že obecné soudy v exekučním řízení mají v rámci soudní ochrany ve smyslu Listiny základních práv a svobod povinnost zabývat se zásadními vadami exekučního titulu a exekuční řízení zastavit podle ust. § 268 odst. 1 písm. h) zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), a to v případech, kdy výkon rozhodnutí vede ke zjevné nespravedlnosti, nebo kdy je v rozporu s principy právního státu.

Ve vztahu ke konkrétnímu případu Ústavní soud pak uvedl, že důvodem pro zastavení exekuce podle ust. § 268 odst. 1 písm. h) ve spojení s § 268 odst. 4 o. s. ř. je sjednání a uplatnění práva na úroky z prodlení ve zcela nepřiměřené (neústavní) výši, které představuje zneužití práva nepožívající právní ochranu, a které zakládá zjevnou nespravedlnost, neboť taková výše úroků z prodlení neodpovídá jejich přiměřenému sankčnímu a motivačnímu významu. V takovém případě je dle Ústavního soudu třeba, aby obecné soudy poskytly povinnému a jeho majetku soudní ochranu[2], a zajistily tak

spravedlivou rovnováhu při ochraně majetkové sféry dlužníka i věřitele.

Zatímco dřívější rozhodnutí Nejvyššího soudu a Ústavního soudu v obdobných věcech se vztahovaly primárně k exekučním řízením, které byly zahájeny na základě rozhodčích nálezů jako exekučních titulů, uvedený nálezn. sp. zn. II. ÚS 3194/18 se jednoznačně vyjadřuje k možnosti přezkumu příslušných rozhodnutí v případě, že exekučním titulem je soudní rozhodnutí. Pro splnění podmínky zásadní vady exekučního titulu dle Ústavního soudu není relevantní, zda má exekuční titul formu platebního rozkazu, rozsudku pro zmeškání či uznání nebo standardního rozsudku. Relevantní v této souvislosti není ani otázka, zda a jakým způsobem hájil povinný svá práva v nalézacím řízení.[3] Při případném řízení o zastavení exekuce tedy nebude zkoumáno, zda povinný vyčerpal veškeré řádné opravné prostředky v nalézacím řízení, které výkonu rozhodnutí předcházelo.

Otázku konkrétní hranice nepřiměřené výše úroku z prodlení Ústavní soud vědomě opomněl. Tuto vymezil pouze takovým způsobem, že úroky z prodlení ve výši 0,5 % denně a vyšší jsou ústavně neakceptovatelné, a to s odkazem na nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 523/07 a sp. zn. I. ÚS 728/10, přinejmenším dokud nedojde k zásadní změně ekonomických poměrů nebo nebude formulován jiný způsob vyjádření nejvyšší ústavně přípustné výše úroků. Z uvedených skutečností tak budou muset vycházet obecné soudy s tím, že jejich rozhodování může vést k případnému upřesnění příslušné hranice.

Nepochybně lze ocenit, že Ústavní soud uvedenými nálezy zamezuje zneužití práv vedoucím ke zjevné nespravedlnosti. Je třeba však připomenout, že zastavení výkonu rozhodnutí by mělo být prováděno pouze ve výjimečných případech. Taková rozhodnutí totiž představují zásah do principu, že exekuční řízení je ze své podstaty určeno pouze pro faktický výkon rozhodnutí, nikoliv pro autoritativní nalézáni práva. Stejně tak není ani řízením přezkumným.[4] Současně zásadně platí, že námítky vůči vadám nalézacího řízení nelze přenášet do řízení exekučního. Ústavní soud však již dříve vyslovil možnost výjimečného hodnocení zásadních vad exekučního titulu v rámci exekučního řízení.[5]

K zastavování exekučních řízení pro jejich zásadní vady obecnými soudy bude tedy třeba přistupovat obezřetně. Lze si představit situaci, kdy přezkum exekučního řízení vedeného např. na základě rozsudku pro zmeškání, bude představovat fakticky úplné nahrazení nalézacího řízení a nepřiměřený zásah do shora uvedených zásad, přičemž dotčenou by v tomto případě byla také zásada vigilanti bus iura scripta sunt. Současně je žádoucí, aby ke zjištění vad smluv o úvěrech uzavíraných se spotřebiteli docházelo již v rámci nalézacích řízení u obecných soudů, neboť při zastavení probíhajících exekučních řízení mohou vyvstávat další otázky např. ve vztahu k povinnosti úhrady nákladů, které byly na exekuční řízení vynaloženy.

Mgr. Radim Obst,

advokát

e-mail: Radim.Obst@tdpa.cz

[Trojan, Doleček a partneři, advokátní kancelář s.r.o.](#)

Hvězdova 1716/2b

140 00 Praha 4

Tel.: +420 270 005 533

Fax: +420 270 005 537

e-mail: info@tdpa.cz

[1] Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 199/11 ze dne 26. ledna 2012 a sp. zn. III. ÚS 4084/12 ze dne 11. prosince 2014

[2] Čl. 11 a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod

[3] Nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2230/16 ze dne 1. listopadu 2016

[4] Nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 871/11 ze dne 17. ledna 2012

[5] Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 9/15 ze dne 8. srpna 2017

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)